

ادبیات عمریہ محمدیہ

ہفتہ لقی سیاسی ، ادبی ، علمی غزۃ در

جلد : ۴

سنہ : ۲ ۱۵ ذالحجہ ۱۳۳۶ جمہ اربعی ۲۱ ایلول ۱۹۱۸ نومرو — ۸۶

وراثت سلطنت

(۸۵ نومرو لو نسخہ مزدن مابعد)

(سلطان سلیمان صکرہ حلیم و سلیم اولان سلطان سلیمان قانونی اورنگ سلطنتہ توارث ابتدی . بو پادشاہ ظلم جہتنہ مائل دکلدی . مع التأسف بو عهدک بدایتندہده سلطان جگ اوغلی ٹولدی رلدی . بوٹک مسبی سلطان سلیمان اولامق محملدر . تقریباً یارم عصر سورن بو عهد ہاچونک اواسطندہ کرک صفات ورخاوت ، کرک سائر اسباب طولایسبیلہ فوجہ قانونی برکامشدی . ذات ہاچونندہ او اسکی زندگی قلامشدی . دارات و دبیدہ کندیسندہ ، رجالندہ مست ایتشدی . صکرہ لری ایشہ قادینلردہ کاریشدی ، (روقتالان) ویا (خاصکی خرم قادین) دنیلن روس جاریہ سی پادشاہی افساد اشدی . اصول وراثتک عدم قطعیتی بنہ قائلر آتشدی . بو قادین کندی اولادینی مقام سلطنتہ چیقارمق ایچون دیکر ہزارادگانک قانہ کیردی . کندیسنہ معاون رجال بولدی . قیزی مہر و ماہ سلطانک فوجہ سی اولان رسم پاشا بوپولتیقہ بی اداره ابتدی . بر سفر ہاچونندہ ، ارکلی جوارندہ ، آماسیہ دف کان شہزادہ مصطفی سلطان اردویہ ملاق اولدی . بابا اوغل خیل پدراہ و بسراہ بر صورتہ کورشیدیلر . برکون صکرہ برچکید رسمی اولشدی . شہزادہ بی کویا پدربنک زدنہ کتورمک ایچون بر دائرہ سوق ایتدیلر . بیچارہ مصطفی سلطان باباسنک یرندہ عددی یدی اولان دیلیر جلالریتی بولدی ، یایفرہ قوباردی . ایزبانیدہ جتہلی محمود آغا اسمندہ بر برابر شہزادہنک اوزرینہ هجومک زواللی بی پارمقاربہ بوغدہ . حالبوکہ بابایی سلطان سلیمان ، سلیمان عصر ، بولاجہنک وقوع بولدیانی اوطنک یانی باشندہ ایدی . علی روایہ ہر ایک دائرہ آرمہ مندہ آنچون بر پردہ وارمض . سلطان سلیمان او قدرعتہ کتیرمش اولمکی کہ بو قائل محمود سایہ شاہانہدہ ترفیع رتبہ بیلہ ایتدی ! فاتح ، کندی اصیلہ برادرینی

تولید اورانوس اوغلی علی بکی قتل استبرمندی . حاله که معتوه سلطان سلیمان اوقدر اولسون
برپادشاهتی کوستره میوردی . بیچاره شهزاده نک برمصوم اوغلی ده آفانک فوجا فندن نزع ایله یلدرک
اهام ایدلشد . سلطان سلیم (بالاخره ایکنجی سلطان سلیم اولان) ک خاصکی خرم قادین، مهر و ماه
سلطان وقوجه سی رستم پاشا جه سلطنته کلی ملتزم اولدیفندن بایزید سلطانک ازاله وجودی ده لازمدی
اوزون وقایع نتیجه سی اوله رق به شهزاده ابراهیم اتجا اشدی . سلطان جم ایله بیژانس قیصرلری
صبه کولاسیون یابدقلمی کی بایزید سلطان ایله ده عجم شاهلری مسنفید اولمشلردر . اساساً بوملتجینه
اعدام ویا تسلیمنه واضی اولان شاه ایران پاره مسئله سیله اوغراشیوردی . برآراق شهزاده بی تسلیم
ایچون بغداد ، کربلا و نجف ویرلمی ایددی . شهزاده سلطان سلیم بوکا رضا کوستره میوردیسه ده
ایش اولمدی . پاره ایله مقصد حاصل اولدی . مخرم غلبانلری اناسنده برسرری عجم هرکله سی ،
صقور جناورلر، سوسکون اوکوزلر کی شهزاده ایله درت اوغلی آلوب سوراق سوراق طولاشدیردیله .
همان اوغلی انواع تحفه پاته هدف اولدی . رذالت آلابی برمدت دوام اشدکدن مکره قتل مأمورلری
سلیمان زمانک راوغلی ایله درت طوروننی بردن به غدیله وکویا عجملر کربلا فاجیه سنک انتقامنی آلمش
اولدیله ! اوغلنک وحفیدلرینک ذبحیه رسمی اولقی اوزره سلطان سلیمان طرفندن عجم شاهنه اوچبوز
بیک آلتون ویرلشدیر . بوقایع بتون رجال عصری . حتی صیرفوللی محمد پاشایی منهم درکسینه
ایندیرر . ایشته بوقانی همنلرک آرمسند روئسالات اوغلی و آنا طرفندن موسقوف اولوب وجهاده
اسلاولر بک بکره بن سلطان سلیم خان ثانی حضرتلری مقام سلطنت و خلافته جلوس بیورمشلردر .
بتون بوقایع سبی اسول وراثت سلطنتک عدم تقریدر . پادشاهلری - مطالعه ایدیکمز
شو اوچ مصراق مهفحه تاریخچه ده - تردی ایدیرن ، آنره روابط مائلوبی اونیته بران، برچوق
رجالی قاتلک سوق ایدن بوقانونک قصاید . فی الواقع اعصار متقدمه ده بوکی جنایتلر کثیرایسه ده
یکی زمانده بوضیحه ممالک عثمانیه دن زیاده هیچ بربرده رواج یولامشدر . بزده فرداش قاتلکی طاقا
ضمنی برقانون و نظام شکانه کیرمشدر . شو اوچبوز سنه ایچنده ، بیوزدن دولت اصالی خطرلر،
عقبه لر آتلامشدر . فاعله سلطنت هنکاه سنده دولته قورتولمسی نامقی کال مرحومک افاده سنه نظراً
أوروپایک مساحه سنه مربوطلر . کال بک دورکه : بایزید اول عصرته اصل اوزومره حرکت
ایدن مجار حکومتی و آنک قوتلی معینی ده فرانسه زادکانی ایدیه . مجارستانک مدارقونی ایسه حکمه ایدی
اولان بیوک سیکیزموندک اقتدار ذاتیستدن عبارت اوله رق حاله که سیکیزموند سیکیزموند مغلوبیتنده خط
زجفتک عقبکیرل طرفندن قطع اولمسی جهنیه مجارستانه کجه مبرک ردوس شوالیه لرینک رهبری ایله
برابر طونه دن قره نکزه واستانبول طریقیه ردوسه کلش واورادن مجارستانه هودت ایدیک زمانی
حکومتی غصب اتمش اولان خصامی طرفندن حبس اولمش ایدی . ایشته سیکیزموند یزم احوام
فترتک اکثرینی حبه ده کچیردکی کی مؤخرأ حبسدن قورتمش و تکرراً فائل حکومت اولمش ایسه ده
اوزمانده اولانجه اقتدارینی آلمانیا امپراطورافنک استحصال واداره سنه حصر ایددی . فرانسه ده
ایسه قرال اولان آلتنجی شارلک مبتلا اولدینی جنون کوندن کونه تزايد اتمکده اولدینی کی محاربات
داخلیه و خارجییه ده آردی آردی کسلمدی . اوجه تزلزله مجارستان حکومتک نه زمه اوغراشمه
وقتی واردی ، نه اوغراشه حق اولسه فرانسه زادکاندن اعانه کوره یلمسینه امکان قالمشدی . [انتهی]
تکراراً سوبله لا : اگر خارج مشغول و انحطاط درده اولسه ، عسکرده کلیاً انتظامی قائب ایتسه

ایدی ، وکول ، اصول وراثتک بوعدم تقرری و آنک نتیجه سی اولان غوئل ایله سلطنت عثمانیه تک برنده یلار آسمش اوله جقدی . منحل اولان مقام سلطنتک کیمه راجع اوله جقنک اولدن بیلیمه سی حکومت اسلامیه بی من القیم تفرقه به دوشور مشدر . ماضی به ارجاع بحاکمه ایله دیه بیلیر که ارتحال نبویدن سکره دن بوظایفه ظهور اتمشدی . آز قالدی اسلامیت تباه اولیوردی . بینه بوعدم تقرر حضرت علینک وجاب فاطمه لزهرا تک امر واقعی قبول اتمه ملربینه وسیله اولدی . تاریخ ، بوقعه تک عوافی ایله طولودر . بوعده تک اطرافنده نه قدر سی وشیعی قانی آقشددر ! فصلمزک مابینخی دها آشغیده ربابه براقیورز . فقط بروجه پیشین شونی سویله لم که صوک سنه لره وارنجیه قدر تلک سی غائب اتمکله برابر بوقضیه کندینی کوستر مشدر . اور طافوزنجی عصرده بیله سلاطین عثمانیه کوزده لری اولان شهزادکاک نائل تخت اولملری ایچون اصولک تدبیرله طرفدار اوائلر ایه ده زمین وزمانی موافق بوله مامشدر . مدحت پاشاک ۹۳ قانون اساسی سی اصول قدیمه بی اهداء سلطنتی خاندانک اکبرینه تفویض ایدجورسده (اصول قدیمه) تک نه دیمک اولدینی جای ترددر . [۲] اصول قدیمه متبایندر : عثمان واورخان بکار اکبر اولاد اولدقلری حاکمه امیر اولیورلر . محمد اول و سلیم اولده بویله . سابع اول ارشد اولدینی ایلمی به سور بیور . ارحالده اصول قدیمه هانکی سیدر ؟ غوغانک ، محاربه تک ، غصب سلطنتک ، دولتی مقاسمه به رضا کوستر مک ویا بر شریک سلطنت انخاضینه قدر مسامحه کار اولقلک اصول اوله میه جفی ایه بییدر . نتیجه مقال : برکوزل مؤسسه ، عسکرلک ، دور استیلامزده ترکیاری جهانگیر اتمشدی . رفا مؤسسه ، خاندانک آثار شیمی ، تاریخ مقدر اتمزده کونا کون اغتشاشلره ، تهلکله ، محاربه لره ، مزبملره ، بالنتیجه استبداده و اخلاق سزلفه سبب اونشددر .

علاوه : عبدالرحمن شرف ، تاریخ دولت عثمانیه جلد ۲ ، حل ۲۶-۲۷ .

سلطان احمد اولک « جهله محاسندن برنده وراثت سلطنت حقند . ترتیب اصول و قانون [۳] البسیدر چونکه قوصوه معرکه سنده یعقوب چلینک زوالی بدعت سیده تک دوامنه سبب اولمشدی . سلطان احمد خان اول حضرتلری دولتزده ایلك دفعه اوله ق برادرلری سلطان مصطفی ولی عهد طایمشلر ویا لکن شهزادکاک طشره مناصبه کوندلری قاعده جاری سی الفا وارسال لحیه ایتلرخی منع ایله تخت سلطنتک اکبر شهزادکانه تخصیص قاعونی وضع بویور مشدر . « نوط : « اول عصره قیدر شهزادکانه اکتریا مغنیه و آماشیه وقوسیه اولق اوزره آنا طولیدن برنجاق و برابوب تربیه لرینه باقی واداره ملکه آلدیرمق اوزره یا نلرینه لالامیه اسین و کور کولی روزر ترفیق ایدیلور و دائره لری براوفق رکاب هایون نمونه سی اولق ایچون عراوجانیدن رقاچ بلوک عسکر نشانچی و رئیس کی برز مأمور دخی اعطا و تصییل فلنور ایدی . « برکامقابل نه ما تاریخده (جلد ۲ ، ص ۱۵۴) کوریلن ققره دره : « ذی القعدة اوائلده پادشاهک (احمد اولک) مزاجلری سوء معده دن متغیر اولوب کیتدکجه اشتداد بولدی معالجه اطبا کار اولیوب ماه مذبورک یکریمی اوچنجی اربما کیجه سنده . هالم بقایه رحلت ایتدیلر [۴] معدل ماده ۳ . — پادشاهلرک اولاد ، اقربا ، اخوان و خویشانی بولدر ملر اصولی بیزانسدن ده انتقال ایدور . بیزانس تاریخنده تصادف ایدیان به کی قانی وقابی اجمال و تاریخ عثمانیه مقایسه اتمک خیلی استفاده آور ایدی . لکن صدق چوق آبرله جقمزدن بوجهی امال ایتدک . بواعتبار ایله ایکنجی روما تاریخنک مطالعه سی ارباب اشتغاله توصیه ایدرز .

شهرزاده‌ری صغیر اولغه اصحاب خل وعقد برادرزری سلطان مصطفی جانشین اولخی معقول کوروب
قامقام محمد پاشا و عقی اسعد افندی و سائر ارکان و اعیان صباح نمازیدن مقدم دیوان هایونده جمع
اولوب تخت هایون دخی قوریلوب آشربن ثانینک اون ایکنجی اربعا کونی سلطان مصطفی الی سریر
خلافه کچوب اعیان و ارکان هموما بیعت ایتدیلر جوامع سلاطینده صلا ویریلوب منادیلر ندا الیدی. «
نمایانک اوعهدی تحریره رسا مآور رقعہ نویس اولدینی نظردقته آنیرسه ولایت عهد مسئله سنک
احمد اول طرفندن حل ایدلایکی حقندکی روایتک صحنه کوچجه اینایلیر.

ذیل

ر. هاممر تاریخنک اون سکرینجی کتابنده کی فقره مطابکک ترجمه سنک ۲۱۹، ۲۲۰ و ۲۲۱ نجی
صفحه لرندن هینا نقل اولنور :

« محمد ثانینک قانلرندن اک مددشی قارداش اولدیرمکی - هر پادشاهک تخت سلطنته بلا مزاحم
مالک اولسه ایچون - دولته بر نظامی حالده امر و تأیید ایتسیدر. اوز و پاتک اسکی جمهورلرینک
و پادشاهلارینک تاریخی سیاسة برادر اعدامنه امثال اراء ایلمورکه بونلر اخلاقک محق نظرنده مظهر
اولشدیر. آنجق آسیا حکمرانلرینک مصالحی قانلاندیران بودرلوچنایاتک باشه محله امثالی بوقدر.
همم تاریخی صفحه لرنده مسطور جنایتلرک اک مخوف اولانلرندن بری هیچ شه سزکه دارا ایله
اللی قرداشنک - مقصد یاشندمکی بابالری اردشیر اوزرنده ابقاع ایتدکلری - قتل پدر جنایتی و قارداشلری
اوکوسک اللی قاتل ایله بونلرک بتون عاقللرینی اعدام ایتک صورتیله آلدینی انتقامدر. کیانیلر
طرفندن کوسقریلن مثال خاقلری اولان ساسانیلرده امثال ایشدر فرهاد رابع باباسنی، بیوک اوغلی،
اوتوز ارداشنی اشکنجهیه تسلیم ایشدر. (جوستینیوس، ۱۰ و ۴۲). رومالی مؤرخ جوستینیوس،
ایراندہ پدرینک و برادرلرینک جسدلری اوزرندن نخته چیقمق بر نوع شرف حد اولندیقی بوبابده
نظر دقته عرض ایدر. آنجق استبداد ابرای برادر اعدامی قانون حاله وضع ایدوبده بر معامله
قانونیه حدایتک درجه سنه جیقمامش و بوحشیلک هتاییلرک حقوق سیاسیه سنه قلمش ایدی. قانوننامه
محمدی بوبابده دورکه : « فقهانک اکثریسی اولاد و احفاد اجمادیدن جالس تخت اوله جق اولانلر
حامه نیک سلامتی ایچون قارداشلرینی اولدیره بیلر حکمرانی بیان ایتشلردر. [Osmanische Statsverfassung]
دولت هتایه تشکیلاتی، ۱، ص ۹۹.] بناء علیه اولنورده بوبابده حرکت ایتلیدرلر. مؤسس
سلطنت هتایه، همجه سنن اوق ایله اورمتی صورتیله اهضای خانداندن برینی قتل ایچون ایلمک مثالی کوسترمش
ایدی، بابزید. قارداش اولدیرمک مثالی اراثه الیدی، اونی تقلید ایدن محمد ثانی بوجنایتی معامله
قانونیه حاله قویمق و بر قانونی مخصوص خاله وضعیله اخلاقی اونسکه مکلف قیلمق ایتشمشدر (دولت
هتایه تشکیلاتی، ۱، ص ۹۹). لکن بوقانون مخوف، « جدیدنک مستحق اولدینی قاری نلم
خونین ایله یازمش اولدینندن الی لایک کرک کندی ملتنک، کرک مال فتمدنه نیک نظر استحقاربده
عرض ایدمکدر.

شوصورتیه قتلک قاعده اصلیه اتخاذ اولدینی کورلکدن سکره قانوننامه نیک اوچنجی باندنه فقره

آتیہ نك اونوئسی موجب تعجب اولماز : «دروباشیلر نك آله جقلری قان بهامی [*] قتل ایچون اوچ بیک ، کوز چیقارمق ایچون بیک بشیرز ، باش یارمق ایچون بشیرز ایچدر .» قان بهامی هئانلی هدایه سی وارداتنده برنجی درجه ده بوانور ، اوندن صکره خرستیان حکومتلری طرفندن تأدییه اولنان سنوی وبرکیلر کلیرکن یکی وبرکیلر تحمیلندن واسکیلرک تحصیلندن منفعت دار قیلمق ایچون پادشاه اشبو وبرکیلری وزیر ودفتردارلریله مقاسمه ایدر : « اجنه حکومتلری رکاب مایوئمه ورکی قدیم ایتدکارنده وزیر ودفتردارلرم کندهی حصه لرینی اخذ ایدم جکاردر .» بوباب ، وزیرلرک ، بکار بکیلرک ، دفتردارلرک ، سنجاق بکارینک مخصوصاتی دفترینی زقیم ایلدکن صکره شوماده ایله ختام بولیور : «قبزلرمک اولادی بکار یکی خدمت لرینه تعیین اولنه میوب آنجق نمدار سنجاقلره نصب اولنه جقلردر . سلطان محمد ، بونکله ، وزیرلره تزویج اولمش سلطانلرک اولاد واحفادی سنجاق بکالکندن یوکسک بر مأموریت کچدکاری حالده دواق تهدیداید ، یله جاک مخاطرات حدونی احتمالنک اوکئی آلمق ایستیوردی . لکن بوقانون سلطانلرک احفادی حقنده تطبیق اولنه یلیز ، چونک اولادلری حین تولدلرند کوبکاری باغلاماق صورتیه موته محکوم ایدیله . هئالیلرجه صرمی اولان اشبو نوزادلرک اهدامی حقنده قانوننامه ده برشی دینله ممش اولدی بونک چوقدن بری طاعت حکمت ، کچمش وقارداش اهدامی حقنده کی ماده قانونیه ده ضمناً داخل بولومش ولدیغی اثبات ایدر . شوصورتیه قتلاک قانونیه ، پادشاهک بالکز برادرلری ایچونده دکل ، [موراجه دوسون ، ۳ ، ۳۱۵] یکنلری وحفیدلری ایچورده تأیید اولمشدر . عربلر پیغمبر اسلامدن اول قیزلرینی طوغار طوغماز بوغمنی طاعت ایدیشلردی ، [حضرت] محمدک انسانیت نظرند ک یوک محاسنندن بری بو طاعت وحشیانه بی رأیت موجب نه لغواشمش اولمایدیر . نصل تخمین اولنه بیایردی که پیغمبرک قانونیه اعلان متابعت و « امیر المؤمنین » عنوانندن بشقه خلیفه عنوانیله ده افتخار ایلین حکمدارلر ، قتلی وسائط دینیله یله مجاز فیلسوفلر وجالب نفرت اولان بو فتوالر صریحاً برمعصومک قتلی منع ایدن فقط اکرواسم برمعناده تفسیری اعتباریله حقیقت حالده هر درلو قتلی تسویدغ ایلین بر حکم قرآنی به مستند بوانسونلر ؟ [مورخ بوراده « الفتنة اشد من القتل » دلیانی عیناً — فقط لاتین حروفیله ایراد ایلر . آنجق شرطاً احوال اوزرینه دکل ، حق نیت اوزرینه جزا ترتیبینه امکان اولدیغی و احکام شرعیه نکه ارافه خون معصومی بروجه ایله تسویدغ ایتدیکی کی بیان ایلدیکی فتوالر دخی مالموم دکلدر (مترجم)] « (انہی)

مہول نوری

[*] دیت اوله جق ، رکیک ترجمه ایدلشد . ج . ن

کوزلر کدن ملهم

ماضی کی ظلمتده بوتون عالم اوپورکن ،
روحده بویوک کوزلرکاک هر کیجه شاطر ،
واضح و حقیقی نه تجلیلری واردر .
بر پیک سماوی کی سن ، ساکت و روشن ،